

LIVSTEMAER

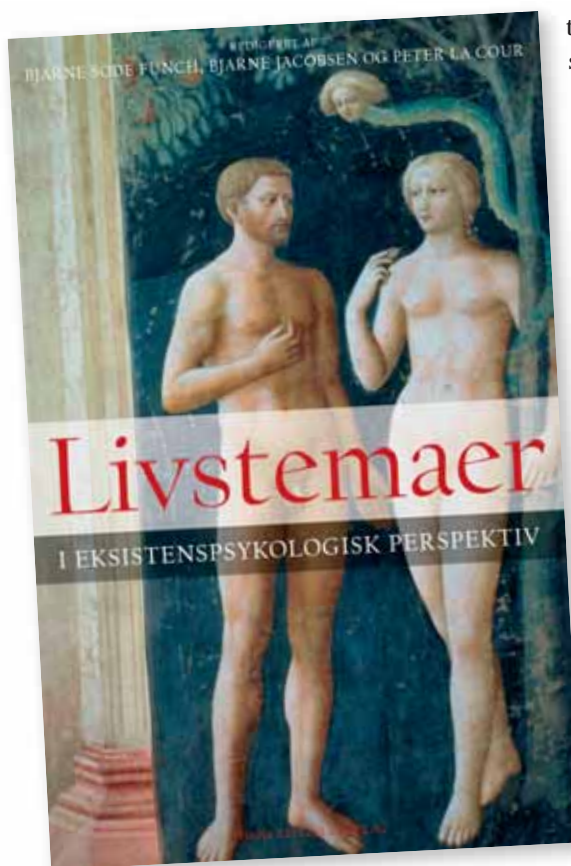
Religion, seksualitet, venskab, nærvær, penge osv. fylder godt op i de flestes tilværelse. Disse og andre livstemaer er set gennem ti forfatters temperamenter – noget med fylde, andet med lethed.

Bogen "Livstemaer – i eksistenspsykologisk perspektiv" udkom i begyndelsen af februar i år og forsøger at indkredse spørgsmålet: Hvad gør livet meningsfuldt?

Et spørgsmål af den karakter og størrelse kræver at blive behandlet grundigt, da et hvilket som helst forsøg per definition vil fremstå som ufuldkomment lige meget hvad. Og det må kræve noget mod at kaste sig ud i sådan et projekt, for risikoen for enten at blive dømt som smagsdommer (det, som tidligere var forbundet med et gran af visdom) eller at skyde helt ved siden af, er overhængende.

Bogen er bygget op af ti forskellige fremhævelser, forskellige bud på, hvad de ti forfattere vil betragte som vigtige for oplevelsen af en mening i livet. I udgangspunktet må det antages, at de ti forfattere har fået lov til at vælge deres tema selv, frem for at have fået stukket et emne ud, som de så skulle forholde sig til. I hvert fald er det tydeligt de fleste steder, at forfatterne har hjertet med i, hvad de skriver. De fleste af dem har tidligere i forskellige sammenhænge behandlet det samme emne, som de skriver om her, og trækker derfor på disse tanker. Men alle har øjensynligt forsøgt at tilstræbe en mere explicit fremhævelse af det eksistenspsykologiske.

De emner, der bliver fremhævet, er: Religion, rejse, seksualitet, kunst, sport, venskab, nærvær, politik, uddannelse og penge. Interessant nok er de to ting,

de fleste af os er mest optaget af tidsmæssigt – nemlig arbejde og familie – ikke blevet behandlet. Men dette er egentligt ikke fremført som en kritik eller en mangel, mere som en refleksion over, at det, vi finder vigtigt, måske ikke altid er det, vi kan komme til at fordybe os nok i, fordi livet altid kræver noget mere af os.

Rigdom og dannelse

Lad mig gengive fra et par af kapitlerne nogle af de tilfælde, hvor bogens projekt fungerer bedst.

Ole Fogh Kirkebys tekst om rigdom er en skarp pointering af rigdommens placering i samfundet af i dag. Rigdom bliver belyst i forhold til magt, til lykke og til rigdom (!) – altså en påpegnings af, at rigdom kan betyde forskellige ting. Argumentationen er rigtig stærk og kompakt, så

det lader sig ikke lige gøre at referere den her, men da jeg læste denne tekst, følte jeg mig i meget gode hænder – her er der virkelig kød på benet, og det bliver serveret på en indbydende måde.

Kirkeby ender med at konkludere: "Den ægte rigdom handler om at være i stand til at vise sig værdig til det, der

sker én. Det handler om en glæde, hvis fundament er ligeglæden, at alt er lige gyldigt, har den samme værdi." Og lidt senere: "Hvis der findes en "anden rigdom", er den det stik modsatte af afkaldet. Den består nemlig i at bruge sig selv fuldkommen op på en fylde, der først indtræder, når man er holdt op med at forvente den." Så fik vi både påpeget noget vigtigt om fænomenet rigdom og en forklaring på hvorfor ugebladenes billede af lykke og rigdom ikke virker troværdigt.

En anden interessant tekst er Finn Thorbjørn Hansens om uddannelse over for dannelse. Han stiller de ganske relevante spørgsmål: "Kan man gennem uddannelse lære, hvad der gør livet værdifuldt, og kan man gennem uddannelse opleve, hvad der gør livet meningsfuldt?" – midt i en tid, hvor grundlaget for den næste generations åndsforladthed er ved at blive konsolideret.

Mens jeg sad med denne tekst, kunne jeg ikke lade være med at tænke på den kamp, Grundtvig, Kold og de andre pionerer i højskolebevægelsen måtte kæmpe for at etablere et uddannelsessystem, der kunne være "en skole for livet" og ikke bare frem til næste eksamen. Den institution, de grundlagde, kom ikke af sig selv, der var mindst lige så mange reaktionære kræfter, der var imod denne tankegang, som der er nu.

Finn Thorbjørn Hansen efterlyser en måde at lære på, der baserer sig på en "ontologisk ydmyghed", dvs. en aner-

kendelse af, at vi aldrig helt kan vide, hvad livet er, og hvad det gør ved os. På denne måde opnår vi, at komme derhen, "hvordan livet i sig selv" så at sige taler til os" Finn Thorbjørn Hansen fremhæver problemerne med smertelig tydelighed og anviser tentativt en løsning gennem en såkaldt "filosofisk vejledningspraksis".

For mig at se er dette bestemt en nødvendig ingrediens i god terapi. I hvert fald oplever de fleste klienter jo, at meningen med deres liv styrkes, i takt med at terapien pågår. Men rigtig fint at få det trukket frem også.

Eksistentielle nedslag

Lad mig også fremhæve Kirsten Hvidfeldts tekst, hvor videnskab bliver til poesi – så smukt: Om ansvarlighed siger hun, at det er en bevægelse udefra, fra omgivelserne og "ind til kroppen, ind til det sted, hvor menneskelivet begynder." Måtte denne tekst, denne vending, blive obligatorisk på psykologuddannelserne.

Det er naturligvis lidt af en kunst at skulle beskrive store og vigtige dele af det menneskelige liv set gennem et notorisk krævende perspektiv som det eksistentielle på en let og indbydende måde. Men det er i det store og hele lykkedes godt. Det virker, som om de forskellige forfattere har hygget sig – og nogle har efter min smag måske hygget sig lidt for meget – men det må næsten siges at være en kvalitet ved en bog, der søger at fav-

Bogdata:

Bjarne Sode Funch, Bjarne Jacobsen & Peter la Cour (red.): "Livstemaer – i eksistenspsykologisk perspektiv". Hans Reitzels Forlag, 2006. 196 sider, 249 kr.

ne så bredt, at man ikke tiltales lige meget af hvert indlæg.

Der hvor jeg finder teksterne interessante, er der, hvor de med små, men elegante virkemidler får trukket et eller flere vigtige aspekter frem ved det givne emne på en måde, hvor man tydeligt kan genkende sig selv. Hvor man bliver mindet om, at det faktisk også er et livstema i ens eget liv.

I et enkelt eller to tilfælde forbliver dette for undertegnede et postulat, men alt i alt er der blevet fundet en god balance mellem det seriøse og det indbydende. Bogen er på ingen måde tung, og det har været en spændende oplevelse at have den liggende, og så snuppe et afsnit, når der lige var en halv eller hel time ledig.

Bogen er god til de læsere, der gerne vil udfordres af den eksistenspsykologiske tilgang – både de, som allerede kender dette felt, og de, som møder det for første gang. Nye interesserede kan passende begynde her. For dem, som sværger til, at Heidegger skal læses på tysk etc., vil der til gengæld ikke være meget at hente, ud over måske til en tur i sommerhuset. Bogen giver nedslag en række vigtige og interessante steder, men den når aldrig til bunds. Og siden det ikke er dens ønske eller formål, kan jeg kun anbefale den for det, den er god til. Hvis man er interesseret i livstemaer som sådan, giver bogen et glimrende overblik.

Jakob Skov Knudsen